

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Εξελίξεις τιμών κατά το 1986

Ο πληθωρισμός κινήθηκε έως και τον Αύγουστο του 1986 μέσα στα όρια που είχαν προβλεφθεί. Το Σεπτέμβριο όμως παρατηρήθηκε σημαντική επιτάχυνση του αυξητικού ρυθμού των τιμών καταναλωτή, η οποία, σύμφωνα με τις υπάρχουσες εκτιμήσεις, συνεχίσθηκε σε κάποιο βαθμό και τον Οκτώβριο.

Ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 12,3% στο εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 1986, έναντι αντίστοιχης αύξησης το 1985 14,3%.

Με βάση τις σημερινές εκτιμήσεις, η αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή στο τρίμηνο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 1986 προβλέπεται ότι θα είναι 4,4% (Οκτώβριος 2,2%, Νοέμβριος 1,0%, Δεκέμβριος 1,2%), έναντι αύξησης 9,4% στο αντίστοιχο τρίμηνο του 1985. Με τα δεδομένα αυτά, τελικά ο δείκτης τιμών καταναλωτή εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά (17,3%) στη διάρκεια του 1986 έναντι στόχου 16% και ρυθμού 25% το 1985. Με ορισμένες όμως προϋποθέσεις (εκπτώσεις, αυστηρός έλεγχος τιμών κλπ) ο πληθωρισμός θα μπορούσε να συγκρατηθεί σε ετήσιο ρυθμό 16,5%.

Η επιτάχυνση του πληθωρισμού κατά το Σεπτέμβριο και Οκτώβριο σε μεγάλο βαθμό ήταν συνέπεια της αναπροσαρμογής των τιμολογίων των δημόσιων επιχειρήσεων που έγινε τον περασμένο Αύγουστο για να συγκρατηθούν τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα στο όριο που είχε τεθεί τον Οκτώβριο του 1985.

Η επιτάχυνση της αύξησης των τιμών τον Οκτώβριο συνδέεται επίσης με την αναπροσαρμογή των τιμών των χειμερινών ειδών ένδυσης - υπόδησης στις αυξήσεις κόστους που προέκυψαν μετά τα μέτρα του Οκτωβρίου 1985 (εφάπαξ υποτίμηση της δραχμής, επιβολή χρηματικών προκαταβολών στις εισαγωγές κλπ). Οι παράγοντες αυτοί δεν αναμένεται να επηρεάσουν το δείκτη τιμών καταναλωτή κατά τους δύο τελευταίους μήνες του 1986.

Προσδιοριστικοί παράγοντες της αύξησης των τιμών

Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών καταναλωτή που σημειώθηκε στη διάρκεια του 1986, αντανακλά τη χαλάρωση του αυξητικού ρυθμού των κυριότερων παραγόντων του κόστους : των μισθών και ημερομισθίων, του κόστους των εισαγόμενων αγαθών και των τιμών των εγχωρίως παραγόμενων γεωργικών προϊόντων.

Ειδικότερα, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι σημειώθηκε σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του κόστους εργασίας στη διάρκεια του τρέχοντος έτους 14,5% περίπου, έναντι αύξησης ~~21%~~^{20%} περίπου το 1985. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει επίσης ότι σημειώθηκε σημαντική επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης των τιμών των εισαγόμενων ειδών. Για ολόκληρο το 1986 η αύξηση των τιμών χονδρικής πώλησης για τα εισαγόμενα προϊόντα εκτιμάται σε 10% περίπου, έναντι 36,2% το 1985. Στην εξέλιξη αυτή συνετέλεσε η υποχώρηση του ρυθμού ανόδου των διεθνών τιμών καθώς και η μικρότερη ανατίμηση των ξένων νομισμάτων έναντι της δραχμής στη διάρκεια του 1986 (12,5%) σε σύγκριση με το 1985 (40% περίπου).

Τέλος, σημειώνεται ότι κατά το τρέχον έτος επιτεύχθηκε αισθητή συγκράτηση του ρυθμού αύξησης των γεωργικών προϊόντων. Η αύξηση του δείκτη των τιμών που απολαμβάνουν οι παραγωγοί (χωρίς να συνυπολογισθούν οι εισοδηματικές ενισχύσεις) εκτιμάται για την περίοδο Δεκεμβρίου 1985 - Δεκεμβρίου 1986 σε 12-13%, έναντι 21,8% του 1985.

Προοπτικές τιμών για το 1987 και προτάσεις πολιτικής

Οι πρωτογενείς παράγοντες που προβλέπεται ότι θα καθορίσουν την εξέλιξη των τιμών και κατά το 1987 είναι η αύξηση των μισθών και ημερομισθίων,

η επίδραση του κόστους των εισαγόμενων αγαθών και η αύξηση των τιμών των εγχωρίως παραγομένων γεωργικών προϊόντων. Σημαντική αυξητική επίδραση στις τιμές θα προέλθει επίσης από την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, η εισαγωγή του ΦΠΑ θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή τον Ιανουάριο του 1987 κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες.

Με τα σημερινά δεδομένα και με την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή της νέας εισοδηματικής πολιτικής θα συνεχιστεί, ο πληθωρισμός θα ήταν δυνατόν να συγκρατηθεί στο 10% στη διάρκεια του 1987.

Παρά το γεγονός ότι ο ρυθμός ανόδου της αμοιβής εργασίας σημείωσε σημαντική επιβράδυνση φέτος, η μέση αύξηση των αποδοχών στη διάρκεια του 1986 υπολογίζεται ότι ήταν κατά τρεις περίπου ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από εκείνη που αναμένονταν, σύμφωνα με την εισοδηματική πολιτική που είχε εξαγγελθεί. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι κατά τη διάρκεια του έτους σημειώθηκαν υπερβάσεις, κυρίως στο δημοσιο τομέα (δικαστικοί, στρατιωτικοί κλπ). Με αφετηρία τη διαπίστωση αυτή και για να εξασφαλισθεί παραπέρα επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του κόστους εργασίας, σε επίπεδα που θα είναι συνεπή με συγκράτηση του πληθωρισμού στο 10%, επιβάλλεται να συνεχισθεί η αυστηρή εφαρμογή του συστήματος της ΑΤΑ, έτσι ώστε η αναπροσαρμογή των μισθών και ημερομισθίων να γίνεται ανά τετράμηνο με βάση φιλόδοξους στόχους για τον αναμενόμενο πληθωρισμό. Με βάση ορισμένες εκτιμήσεις, που λαμβάνουν υπόψη την προβλεπόμενη εξέλιξη του δείκτη τιμών καταναλωτή ανατετράμηνο στο 1987 και την πιθανή επίπτωση στον τιμαριθμό από τον εισαγόμενο πληθωρισμό, η ΑΤΑ που θα καταβληθεί την 1.1.87 θα πρέπει να κυμανθεί γύρω στο 3,5%. Θα πρέπει να είναι μηδενική την 1.5.87 και να περιορισθεί σε 3,5% την 1.9.1987.

Η πολιτική αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα αύξηση των μέσων αποδοχών στον αστικό τομέα κατά 8-8,5% στη διάρκεια του 1987 (στο ποσοστό αυτό περιλαμβάνεται και η λεγόμενη ωρίμανση -2 ποσοστιαίες μονάδες το 1987). Η υποθεση αυτή για την αύξηση της μέσης αμοιβής εργασίας, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη ότι θα παραμείνη στάσιμη η παραγωγικότητα, συνεπάγεται αύξηση του μέσου κόστους εργασίας επίσης κατά 8-8,5%.

Αυξητικές επιδράσεις στις τιμές καταναλωτή αναμένεται ότι θα προέλθουν και από την αύξηση του κόστους των εισαγωγών. Για τον υπολογισμό της αύξησης των τιμών εισαγωγών ελήφθησαν υπόψη οι προβλέψεις για την εξέλιξη των διεθνών τιμών και υιοθετήθηκε η υπόθεση ότι σύμφωνα με την προβλεπόμενη συναλλαγματική πολιτική, θα σημειωθεί βαθμιαία ανατίμηση των ξένων νομισμάτων έναντι της δραχμής κατά 9% περίπου μέσα στο 1987. Σύμφωνα με τις προβλέψεις αυτές, ο ρυθμός αύξησης της τιμής των εισαγωγών υπολογίζεται για το 1987 σε 11-12%. Παράλληλα, όμως προβλέπεται σημαντική μείωση του ρυθμιστικού φόρου το 1987 και βαθμιαία κατάργηση των υποχρεωτικών προκαταβολών για εισαγωγές μέχρι το τέλος του Απριλίου του 1987. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, οι δύο αυτοί παράγοντες θα μπορούσαν να συγκρατήσουν το ρυθμό αύξησης του κόστους των εισαγωγών σε επίπεδο κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες περίπου χαμηλότερο από εκείνο που αναφέρθηκε πιο πάνω, δηλαδή γύρω στο 6-7%.

Τέλος, για να συγκρατηθεί ο πληθωρισμός το 1987 στο 10% η αύξηση του επιπέδου των τιμών των αγροτικών προϊόντων θα πρέπει να περιορισθεί σε 7%, έναντι αντίστοιχης αύξησης το 1986 13%.

Το συνολικό αποτέλεσμα των επιδράσεων αυτών είναι η υπολογιζόμενη αύξηση μεταξύ Δεκεμβρίου 1986 και Δεκεμβρίου 1987, του δείκτη τιμών καταναλωτή

κατά 10%. Είναι αυτονόητο ότι, κάτω από τις συνθήκες αβεβαιότητας που επικρατούν στην οικονομία, οι προβλέψεις αυτές υπόκεινται σε μεγαλύτερα από τα συνηθισμένα περιθώρια σφάλματος. Επίσης, προϋποθέτουν : Πρώτο, ότι η αναπροσαρμογή των τιμολογίων των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας θα είναι, κατά μέσο όρο, ίση περίπου με την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή, και δεύτερο, ότι θα εφαρμοσθεί αυστηρή νομισματική, πιστωτική και δημοσιονομική πολιτική και ότι θα τεθεί υπό έλεγχο η ρευστότητα της οικονομίας, ώστε να μεταστραφούν οι πληθωριστικές προσδοκίες και να αποφευχθούν νέες κερδοσκοπικές αυξήσεις των τιμών ιδιαίτερα στα διάφορα στάδια διανομής και εμπορίας προϊόντων.

Αθήνα 5/11/1986